

KNUD ILLUM

DANSK TINGSRET

Forord.

Denne Fremstilling af Dansk Tingsret omfatter ikke Læren om Pant, Grundbyrder og Tilbageholdelsesretten. I Del S. 1-64 og II Del er trykt i 1951 og Resten i 1952. Rettelser og Tilføjelser til det først trykte findes i II Del S. 209.

For udmærket Bistand ved Gennemgang af mit Manuskript, ved Korrekturlæsning og Udarbejdelse af de til Bogen knyttede Registre skylder jeg Dommerfuldmægtig V. Ravnsholt Rasmussen hjertelig Tak.

Indholdsfortegnelse.

Indledning Tingsretten som Led i den juridiske Systematik. Tinglige og obligatoriske Rettigheder	XIII
--	------

I. DEL

Kapitel 1 Søterritoriet og Grænsen hertil	1
Kapitel 2 Fast Ejendom. Tilliggende og Grænser	13
Kapitel 3 Fast Ejendom og dens Bestanddele	31
Kapitel 4 Ejendomsrettens Indhold. Ekspropriation og almindelige Grænser for Ejendomsretten	47
Kapitel 5 Om Udstykning, Sammenlægning m. m.	65
Kapitel 6 Om Landbrugsejendomme m. m.	76
1. Om Landbrugsejendomme i Almindelighed	76
2. Om Statshusmandsbrug m. m.	87
3. Om Landarbejderboliger	92
Kapitel 7 Om Skove	94
Kapitel 8 Naturfredning	100
Kapitel 9 Bygningsfredning	109
Kapitel 10 Kystfredning, Digeanlæg og Kystsikringsanlæg	111
Kapitel 11 Forpligtelser i Henseende til Sandflugtens Dæmpning	117
Kapitel 12 Om Hegn	120
Kapitel 13 Bygge- og Byplanlovgivningen	135
I. Almindelig Oversigt	135
1. Træk af Udviklingen	135
2. De nugældende Byggelove	136
3. Byplanlovgivningen	137
4. Brandlovgivningen	138
5. Sundhedslovgivningen	139
6. Fabrikslovgivningen	140
II. Nogle Hovedpunkter i Bygningsretten	140
1. Byggemuligheden	141
2. Byudviklingsloven	141

3. Byplanloven 1938	143
A. Byplaner	145
B. Markplaner	150
C. Dispositionsplaner	151
D. Fremgangsmaaden ved Gennemførelsen af By- og Markplaner	152
E. Virkningerne af By- og Markplaner	153
F. Ekspropriationssynspunkter i Byplanloven	154
4. Københavns Byggelovs Byplanregler	156
A. Inddeling i Grundkredse	156
B. Bygeomraader	156
C. Regulerings- og Udredningsplaner	157
D. Magelægsforslag	159
E. Bebyggelsens Tilpasning til Omgivelserne ved Byggetilladelser Meddelelse	160
5. Bygningslovgivningens Forskrifter om den enkelte Bebyggelse	161
A. Udformningen af den tilladelige Bebyggelse	161
a. Bygningshøjde	161
b. Antallet af Beboelsesetager	162
c. Krav om et ubebygget Areal	162
d. Udnyttelsesgrad	162
e. Bygningers Placering paa Grunden	163
B. Indretningen af Bebyggelsen	164
C. Vedligeholdelsen	164
D. Byggetilladelse	164
E. Dispensationer	165
F. Bygningsattest	166
6. Saneringslovens Bygningsbestemmelser	166
Kapitel 14 Om Veje	170
1. Træk af Udviklingen. Offentlige og private Veje	170
2. Oversigt over den gældende Vejlovgivning	176
3. Ejendomsretten til Vejene	177
A. De offentlige Veje	177
B. Private Veje	179
4. Vejenes Matrikulering	181
5. Sikring af kommende Vejanlæg	183
6. Anlæg og Udvidelse af Gader og Veje. Om Retten til Nødvej ...	188
7. Om private Gaders og Vejes Overtagelse som offentlige	194
8. Om særskilt Bidrag til offentlig Vejs endelige Belægning	195
9. Om Vedligeholdelse af Gader og Veje	197
A. Offentlige Gader og Veje	197
B. Vedligeholdelse og Istandsættelse af de private Veje	198

10. Om Vejbidrag til private og offentlige Veje	201
11. Om Retten til Færdsel	201
A. Offentlige Gader og Veje	201
B. Private Gader og Veje	206
12. Brug af Vejarealet til andet Formaal end Færdsel	208
A. Offentlige Veje	208
B. Private Veje	209
13. Om Vejes Nedlæggelse	209
14. Om Gangstier i Henhold til Lov af 4. Juli 1850	212
Kapitel 15 Om Vandløb	214
1. Om Ejendomsretten til Vandløb	214
2. Den almindelige Vandløbslovgivning	217
3. Hvad forstaas ved et Vandløb. Om naturlig Vandafstrømning uden Løb	218
4. De almindelige Grundsætninger i Vandløbsloven	220
5. Offentlige og private Vandløb	222
6. Almenhedens Brug af Vandløbene	224
7. Den Ejernes af Vandløbet eller Bredejerne som saadanne tillagte Brug	225
8. Forskrifter til Sikring af Vandløbets bestaaende Tilstand	230
9. Vandløbenes Vedligeholdelse	237
10. Om Vandløbenes Regulering, Etablering af nye Vandløb og Spildevandsanlæg samt andre Anlæg, der indvirker paa et bestaaende Vandløb	242
A. Regulering af Vandløb og Søer	242
B. Etablering af nye Vandløb	244
C. Tørlægning eller Sænkning af Vandstanden i Søer	244
D. Om Vandingsanlæg	245
E. Fiskedamme	247
F. Anden videregaaende Benyttelse af Vandet	247
G. Udpumpningsanlæg med Digeanlæg til Afvanding	247
H. Broer og lignende	249
I. Opstemningsanlæg og andre Bygværker	249
K. Afledning af Spildevand	250
L. Om Afledning af andet Vand end Spildevand	254
11. Behandlingen af Sager angaaende Foranstaltninger med Hensyn til Vandløb	255
12. Udførelsen af Vandløbsarbejder	256
13. Om Krav paa Erstatning i Anledning af Vandløbsforanstaltninger	258
14. Om Bidrag til Vandløbsforanstaltninger	262
15. Om tvungent Mageskifte og matrikulær og tinglysningsmæssig Berigtigelse	271

16. Om Færdsel ved Opmaaling, Tilsyn m. m.	272
17. Om Tilsynet med Vandløbene	272
18. Om Landvæsensrettens Kompetence	273
19. Om Vandløbsbøger	276
20. Særlige Lovregler om Vandløbsforhold	277
21. Om Retten til Udnyttelse af Grundvandet	278
Kapitel 16 Naboretten	287
Kapitel 17 Sameje	300
Kapitel 18 Problemerne i Forbindelse med Ejendomsrettens Overgang. Træk af Udviklingen	313
Kapitel 19 Løsørekoberens Retsbeskyttelse over for Overdragerens Kreditorer ...	325
A. Salg af individuelt bestemte Genstande	325
B. Genuskøb	331
C. Særligt om Overdragelse til Sikkerhed	335
Kapitel 20 Erhvervelse af Ejendomsret betinget af eller under Forudsætning af Købesummens Betaling	341
A. Købets Afhængighed af Betalingen ved Kontantsalg	343
B. Sælgerens Standsningsret ved det almindelige Kreditsalg	345
C. Salg under Ejendomsforbehold betinget af Købesummens Betaling	348
1. Almindelige Betingelser for Ejendomsforbeholdets Gyldighed	352
2. Særligt om Kreditkonsignation og dermed beslægtede Forhold	361
3. Retsvirkningen af Sælgerens Ejendomsforbehold	371
4. Omdannelse af Salgsgegenstanden efter Salget. Frugter af Salgs- gegenstanden	379
Kapitel 21 Om betinget Overdragelse af fast Ejendom	385
A. Retsstillingen saa længe Betingelsen er svævende	389
B. Retsstillingen naar Betingelsen er afviklet	395
C. Særligt om Forkøbsret m. v.	399
Kapitel 22 Om Vindikation af Løsøre fra godtroende Omsætningserhververe	404
1. Vindikation af stjaalne Koster	409
2. Genstande tabt af Ejeren	410
3. Tilfælde af Betroelse	410
4. Genstande solgt under Ejendomsforbehold	410
5. Kommission og Fuldmagt	415
6. Tilfælde, hvor Overdragerens Adkomst er ugyldig	417
7. Bristende Forudsætninger og Overdragelse betinget af andet end Købesummens Betaling	419
8. Dobbeltsalg	421
9. Overdragelse stridende mod Panthavers Ret	423
10. Legitimation ved et af Ejeren udstedt Dokument	424
11. Lovforbudt Erhvervelse	427
12. Tilfælde, hvor tidligere Overdragelse er afkræftelig	427

13. Penge	427
14. Ekstinktion paa Grund af den berettigedes Uagtsomhed	428
15. Passivitet	429
16. Almindelige Betingelser for Ekstinktion	431

II. DEL

Kapitel 1 Tilegnelse	1
Kapitel 2 Frembringelse	10
A. Stofejers oprettende Retshaandhævelse	12
B. Udøvelsen af jus tollendi	17
C. Ejendomsspørgsmaalet med Hensyn til den frembragte Genstand	23
D. Om Krav paa Godtgørelse for Materialeleværdi eller Arbejdsindsats	27
E. Om Sikkerhedsret i Tingen og Retsstillingen over for Trediemand iøvrigt	32
F. Er Retserhvervelse ifølge Frembringelse betinget af, at Godtgørelse betales	36
Kapitel 3 Hævd og Forældelse	37
II. Om Hævd	
A. Træk af Udviklingen	39
B. Hvilke Rettigheder kan erhverves ved Hævd	45
C. Hævdstiden. Synbare og usynbare Servitutter. Afbrydelser i Raadigheden	51
D. Begrænsningen ifølge D. L. 5-5-1 i. f.	60
E. God Tro hos Hævdserhververen	64
F. Raadighed i Henhold til eller i Strid med Loven	66
G. Allemandshævd	70
H. Afbrydelse af Hævd	75
I. Hævdens Retsvirkninger	76
K. Frihedshævd	80
II. Forældelse af tingligt beskyttede Rettigheder	84
Kapitel 4 Ejendomsrettens Haandhævelse. Beskyttelsen for Besiddelse. Ejeren Ret til Surrogater samt Reglerne om Frugterhvervelse	92
Kapitel 5 Servitutbegrebet	108
Kapitel 6 Servitutters Stiftelse ved Aftale	115
Kapitel 7 Servitutrettens Karakter og Udstrækning	124
Kapitel 8 Om Indholdet af Servitutretten	144
Kapitel 9 Servitutters Haandhævelse. Retsmidler imod Servitutoverskridelse ...	167
Kapitel 10 Servitutters Ophør	172
Kapitel 11 Brugsrettigheder over fast Ejendom og Løsøre. Andre tingligt beskyt- tede Rettigheder	194

Tillæg og Rettelser	209
Sagregister	211
Fortegnelse over de anførte Lovbestemmelser	233
Fortegnelse over anførte Domme	245
Fortegnelse over benyttede Forkortelser	272

Indledning.

Tingsretten som Led i den juridiske Systematik.

Tinglige og obligatoriske Rettigheder.

I gennem meget lang Tid har det været Regelen, at en Fremstilling af Formueretten faldt i to Hovedafsnit, Tingsret og Obligationsret. Kun enkelte Emner, navnlig Læren om Aftaler, har været behandlet sammenfattende i Formuerettens almindelige Del. Baggrunden for denne Systematik danner den ærværdige Sondring mellem tinglige og obligatoriske Rettigheder, som vandt Indpas i dansk Retsvidenskab i Løbet af det 18. Aarhundrede, saaledes som den da var udformet af den europæiske Naturretsskole.

I den romerske Privatrecht anvendtes en anden Inddeling: Personernes Ret, Tingenes Ret og Retsreglerne angaaende Søgmaal (actiones).¹ Tingenes Ret svarer saaledes til Formueret i nyere Tid; vore ældre Forfattere bruger endnu den romerretlige Udtryksmaade. Inden for Aktionssystemet gjorde man imidlertid en Sondring mellem actiones in rem og actiones in personam, som kom til at danne Udgangspunktet for den senere Rets formueretlige Inddelingsgrundlag. Ved en actio in personam angiver Klagerens Paastand altid den Person, mod hvem Kravet haves, medens dette ikke er Tilfældet ved actiones in rem. Actiones in personam tjente derfor fortrinsvis til Søgmaal over for Personer, der ved et særligt Forhold over for Klageren havde paadraget sig Ansvar eller Forpligtelse over for ham. Actiones in rem kunde fortrinsvis benyttes til at haandhæve Ejerens Vindikationsret eller andre særlige Rettigheder over Ting, f. Eks. Panteret og Servitutter.

Inden for Tingenes Ret betegnede »obligatio« materielt Grundlaget for en actio in personam; derimod kendte man ikke som Modstykke hertil et særligt Rettighedsbegreb som Grundlag for actiones in rem. I nyere Tid er det imidlertid blevet hævdet,² at man dog havde afgjorte Forestillinger om en Modsætning mellem obligatio paa den ene Side og Rettigheder over Ting paa den anden, selv om Opfattelsen af Rettighedernes Væsen afveg betydeligt fra Nutidens. Uafhængigt heraf dannede Glossatorerne i det 12. Aarhundrede Begrebet jus in re som Modstykke til obligatio. I senere Ter-

1. Gaius Inst. 1, 1-8.

2. Se herom Ross, Virkelighed og Gyldighed i Retslæren 1934 S. 247 ff.